

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inserati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 19.

V Ljubljani, dné 5. oktobra 1899.

Leto XII.

Slovenski učitelji, odločite se!

Zelo važno stvar, s katero se mora seznaniti vse slovensko ljudstvo, od mestnih palač do zadnje planinske koče, dajemo danes v prevdarek slovenskemu učiteljstvu. Ker se pa stvar tiče vseh Slovencev, zlasti vseh slovenskih starišev, prosimo, da jo vsakdo natančno prevdari. „Domoljub“ je kratko presodil avstrijske šolske postave in popisal avstrijsko učiteljstvo. Naj prebere vsak ona dva članka, in na to naj prevdari to, kar pišemo danes o slovenskih učiteljih. Mi bomo navedli samo dejstva, slovenski stariši, vi jih premislite, slovenski učitelji, vi se pa odločite! — Te številke ne dajte otrokom v roke, ker bi se pohujšali, če bi zvedeli resnico o svojih učiteljih!

I. Hlapci liberalne stranke.

Slovenskim učiteljem stojé sedaj na čelu možje, kateri so se popolnoma podali v liberalno stranko in ji služijo kot njeni najzvestejši hlapci. Ta stranka je brezverska, kmetu sovražna, deluje za javno nesramnost in ima za glasilo „Slovenski narod“, ki je naj-surovejši list na avstrijskem jugu. Mi gospodoma Dimniku in Jelencu ne vidimo v srce, in zato ne preiskujemo, ali delata tako iz prepričanja, ali pa zato, ker upata, da si bosta priklečep lazila s takim ravnanjem boljšo službico — to je njuna stvar. Neovržna resnica je, da je vodstvo »Zaveze« učiteljstvo

vdinjaló kot deklo pri liberalcih, naščuvalo je proti duhovščini in je privedlo v tabor, ki je krščanskemu ljudstvu sovražen. Navdali so učiteljstvo z liberalnimi mislimi; liberalstvo pa razdira rodbinsko življenje, ne priznava katoliške vere, odgaja deco v brezverstvu in uničuje kmečki in obrtni stan. S tem trenutkom, ko se je učiteljska »Zaveza« postavila v liberalni tabor, postala je sovražnica krščanskega ljudstva, zlasti kmečkega stanu.

II. Poziv k duhovnim vajam.

Kak duh preveva one učitelje, ki hočejo gospodovati celemu svojemu stanu, se izprevidi iz dogodkov zadnjega meseca. Sicer so že prej preganjali, sramotili in obrekovali one učitelje, ki so si ohranili katoliško zavest, posebno one, ki sodelujejo pri kmetijskih zbiranjih, a celo svoje umazano srce so pokazali, ko je presvetli gosp. knez in škof ljubljanski povabil učitelje, da se naj udeležé duhovnih vaj.

Kaj so duhovne vaje? Nekaj časa se človek odloči od vsakdanjih skrbi, da premisli svoje dušno stanje, opravi spoved in prejme sveto Rešnje Telo. Vsak sv. misijon je taka duhovna vaja za ljudstvo. Duhovniki jih morajo delati pogosto in so vezani ves čas na strogo samoto in molk. V samostanih trajajo vsaj jeden teden, pogosto po 30 dnij. Za učitelje trajajo tri dni. Ker imajo učitelji v počitnicah lep čas, mislil je gosp. knezoškof, da bodo zelo veseli, če jim preskrbi stanovanje, hrano, verske vaje in kar je še treba. Če pomislimo, kako veselo in

navdušeno je naše ljudstvo za sveti misijon, pričakovali smo, da bodo tudi učitelji prirediteli duhovnih vaj sprejeli z veseljem kot posebno odlikovanje od škofa.

Nismo se motili. Mnogo učiteljev, starejših in mlajših, je z veseljem pozdravilo škofovo povabilo. A oni njihovi tovariši, kateri so v slepi strasti za liberalstvo zavrgli svoje krščansko prepričanje, začeli so podlo ščuvati proti škofu in svojim blagim tovarišem, da bi preprečili duhovne vaje.

III. Brezverskih učiteljev odgovor.

O našem blagem škofu so pisali v „Narod“, da hoče vpreči učitelje v klerikalno »galejo.« Duhovnih vaj vdeležiti se so imenovali »pljuvati v svojo lastno skledo.« „Radovedni smo, koliko in kakih kalinov bo ujel škof na te najnovejše jezuitske limanice.“ »Prevzvišeni naj pripelje najprej svoje podivjane duhovne sobrate (škofe?) na pravo pot, in še le potem naj pride gospod Bonaventura s kako „fliko“ vabit učiteljstvo v ljubljanski lemenat.“ Škof naj bo zadovoljen z mežnarji — »zavednih učiteljev v Ljubljano ne bo.“ Škof hoče učiteljstvo »zapreti... ter prisiliti, da kot patri jezuiti — ki nimajo drugega opravka — zataplja duha v prisiljeno pobožnost.« Duhovne vaje so »pobožno zabavljanje«, škof je »zaveden po nesrečni okolici, ki ga napotuje do vseh napačnih korakov.« Duhovne vaje so »prostorna kletka.« „Kdor zleti vanjo, ta je vaš, — ta vam lahko snazi čevlje... streže pri mastnih obedih. Kdor ne pomoli nosu v blagoslovljeno ječo... temu treba vsekdar metati polena pod noge... treba naščuvati gospode fajmoštre... Blaženi časi! Pri nunah opirajo učiteljice vseh grehov, v semenišču pojdejo v žehto učitelji...!“ Duhovne vaje so »vabilna mreža«, »topli hlevček.« Škof ima »vablivo piščalko«, »lokavo vabi« itd.

Tako so pisali brezverski učitelji v brezverskem »Narodu«. Grozili so svojim tovarišem še osebno, da ne smejo iti k duhovnim vajam. Pa vkljub temu je bilo mnogo učiteljev toliko značajnih, da se niso dali vstrašiti. Pa še do zadnjega so jih odvrčali. Ko so se shajali, so še na cesti jednega napadli, in neki učitelj je grozil svojemu vernemu tovarišu: »Ti si „šuft“, če greš v lemenat?« Značajni učitelj je šel mirno in tiho svojo pot, ne zmenivši se za psovko.

IV. Čast katoliškim učiteljem in učiteljicam!

Duhovne vaje učiteljev so se pod vodstvom p. Hugolina izvršile v radost in zadovoljstvo vseh. Ko so se ločili, lesketale so se solze veselja v očeh teh značajnih mož, ki so iz čistega verskega prepričanja tako lepo izpolnovali zapoved: Bodite Bogu

bolj pokorni kakor ljudem! Tudi učiteljice pri nunah so pod vodstvom p. Finka v svojo obilno dušno korist dovršile duhovne vaje ter pravijo ob koncu svoje zahvale: »Združujemo z zahvalo iskreno prošnjo za daljno blagonaklonjenost plemenitih redovnic, da nam bode moči še mnogokrat pri obilni udeležbi uživati neprecenljivo duševno dobroto, ki se nam je tako omilila.« Ker presv. gosp. knezoškof zaradi birnovanja ni mogel osebno priti k njim, pozdravil je brzojavno učitelje in učiteljice z ljubeznimi besedami. Bili so lepi in častni dnevi za slovensko učiteljstvo!

V. Liberalci — besni!

To pa je grizlo in peklo liberalne učitelje. Začeli so se maščevati nad svojimi vernimi tovariši, primerno svojemu surovemu značaju. V „Narodu“ obkladajo katoliške učitelje z najgršimi priimki: „Podleži«, „podleci«, „Iskarijoti“, „Elijalti«, „izdajice našega stanu« jim pravijo. Ko je zborovala liberalna »Zaveza« v Gorici, so se liberalci hoteli znositi nad katoliškimi tovariši. Predsednik Luka Jelenc, jeden glavnih liberalcev, je izpustil tok svoje modrosti. Med drugim je rekel: „Klerikalstvo (katoliška cerkev) hoče učiteljski stan razdvojiti, in duhovne vaje niso imele drugega namena. Onih trideset tovarišev, ki so šli v ljubljansko semenišče k duhovnim vajam, ne smatramo več za svoje tovariše!« Ali ni to pogansko? Zato, ker so prejeli svete zakramente, zato jih liberalni učitelji izključujejo iz »Zaveze«! Kaj takega so delali pogani le za časa preganjanja kristijanov, kar danes delajo naši ljudski učitelji! Pa so pokazali tudi svojo pogansko oliko! Katoliškim tovarišem so pošiljali odprte dopisnice, na katere so napisali grde psovke. Lepa »Zaveza« to!

VI. „Preganjajmo jih!“

To je sedaj geslo liberalnih učiteljev. Da spoznate, katoliški stariši, kakšni ljudje vodijo naše učitelje, ponatisniti vam hočemo tu besede »Slovenskega Naroda« z dne 21. septembra t. l. O katoliških učiteljih piše liberalen učitelj: Pred vsem izobraženim svetom nam delajo ti ljudje sramoto (ker so prejeli pri duhovnih vajah sv. Rešnje Telo!) Z vsemi silami moramo skrbeti in delati na to, da izgubimo s svojega narodnega telesa t a m a d e ž, ki se nam od zunaj vsaj tako dolgo z neko pravico more očitati, dokler nas v javnosti zastopa še tako veliko število fajmoštrov, kaplanov in po njihovi milosti izvoljenih nazadnjakov. Zoper onih trideset učiteljev, ki so šli iskat pameti in poboljšanja do negodnih kaplanov dobro rejenih — epikurejcev v »lemenat«, in ki so pokazali s tem, kako umevajo naš ljudsko-

šolski zakon — ta biser avstrijskega zakonodajstva,¹⁾ da se namreč vežejo z njega najhujšimi nasprotniki (na primer z ljublj. škofom!) da iščejo navodila pri fanatiziranih sovragih nove šole, zoper teh trideset nevrednih učiteljev se mora pričeti najprej med učiteljstvom samim najintenzivnejši odpor, obsoditi se morajo, kakor sode deloma že od 2000 slovenskih učiteljev (zborovali so pa le 104!) zastopanih v »Zavezi« — tudi od vseh zastopnikov šolskega zakona (n. pr. od Tavčarja in Malovrha) in prijateljev narodove prosvete (namreč socialnih demokratov!) Mi učitelji prosimo, da se objavijo imena teh — svetnikov!»

Da, le objavite njihova imena, da bodo katoliški stariši znali ločiti med poštenimi, značajnimi in vernimi učitelji in med vami, podli, surovi in neolikan liberalci! Le objavite njih imena! To vam povemo, da bodo visoko v časti stali pri vernem slovenskem ljudstvu! A objavite tudi svoja imena, dopisniki »Narodovi«, da ljudstvu povemo, kdo so oni, ki delajo tako sramoto učiteljskemu stanu.

VII. Liberalen učitelj o katoliških učiteljicah.

Posebno bodejo liberalne učiteljice v oko one učiteljice, ki se ne dajo strahovati brezvestnim tovarišem, ampak svojo versko zavest kažejo v kljub pretenju in zasramovanju. O njih piše »Narod«:

»O učiteljicah niti ne govorimo, ker predobro poznamo nagibe, ki delajo starim devicam simpatijo do obratih, od vina rudečih obrazov.«

Tako surovost more ženskam, ki se ne morejo braniti, vreči v obraz samo podel, nesramen človek.

VIII. Učitelji in socialna demokracija.

Nemški avstrijski učitelji so že davno pokazali hrbet liberalcem in so se razdelili v dva tabora: v socialnodemokratični in v katoliški tabor. Naši tiče še v liberalnem brlogu, a ta se bo kmalu izpraznil. Sicer so liberalca Tavčarja in Hribarja imenovali za svoja častna uda, a kaže se tudi med slovenskim učiteljstvom odločno nagibanje na socialnodemokratično stran. Na Štajerskem organizuje učitelje socialni demokrat Horvatek. Namen socialnih demokratov je: Iz šole odstraniti križ, otrok ne voditi več k sveti maši, odpraviti krščanski nauk iz šol, duhovnikom prepovedati pouk v šoli, otroke navediti, da iščejo sreče le na tem svetu, iztrgati mladini vero iz srca in pripravljati jo na krvavo prekucijo, ki bo odpravila cesarje, državo, cerkev, lastninsko pravico in zakrament svetega zakona. Veliko

štajerskih učiteljev je že na strani Horvatkovi, in tudi kranjski so bili že blizu te stranke, pa predno so mogli javno stopiti v njo, smo jo mi premagali v Ljubljani in obviseli so še pri liberalcih. Pa še sedaj so v ozki zvezi z njo. V listu »Slovenka«, ki ga urejuje učiteljica Nadlišek v Trstu, opeva n. pr. neka učiteljica Kristina svoje ponočno ljubkovanje, poleg nje socialni demokrat E. Kristan pozivlje žensstvo, da naj išče ljubezni izven zakona, ker ljubezen mora biti »prosta«, in poleg njega sodeluje učitelj E. Gangl. »Narod« z dné 25. septembra t. l. imenuje socialnega demokrata: »Naš organizator Horvatek.«

Krščanski stariši, ki ste po postavi prisiljeni, izročati svojo mladino učiteljem, kaj pravite vi k taki organizaciji učiteljstva?

IX. Učitelji in vera.

Učitelj v »Narodu« piše: »Vera nas ne briga. Da se da npravnost doseči tudi na drug način, ne samo po stari poti, o tem menda ne dvomite.« Torej ne več po katoliški veri, ampak »na drug način« bodo sedaj učitelji vzgajali mladino! Ta »drug način« nam je znan: očitno brezverstvo, sramotenje cerkve in »prosta ljubezen«! Kaj porečete vi na to, katoliški stariši, za to brezverski učitelj ne vpraša!

X. Liberalni učitelji in katoliški stariši.

Da bi starišem vzeli vsako nadzorstvo nad šolo, izmislila si je »Zaveza« nekaj posebnega. Naš državni zakon je že itak čuden, ker trga otroke starišem iz hiše in ne vprašuje po istiniti potrebi in po volji starišev. A še mrvice oblasti imajo stariši po krajnem šolskem svetu. »Zaveza« je pa sklenila, da se naj vzame krajnim šolskim svetom pravica terno-predlogov in da se naj odpravijo krajni šolski nadzorniki. Če bi se to zgodilo, mogel bi brezverski učitelj uganjati skoro kar bi hotel. Pa mislimo, da so še ljudje v Avstriji, ki jim bodo ta »sklep« črtali!

XI. Glas katoliških učiteljev.

Proti sramotnemu delovanju liberalnih učiteljev pa se že oglašajo odpor katoliških mož. V »Slovenskem listu« piše katoliški učitelj: »Dolgo časa ne bomo več prenašali terorizma »Narodovega« in ne bomo se dali sramotiti po lastnih tovariših... Ne damo si zapovedati od zgoraj, da bodimo politično orodje Tavčarjeve klike. Komur je všeč, bodi to, komur ne, pa mu pustite njegovo prepričanje, sicer pride ločitev in nas bode več, kakor si mislite.«

In v »Slovencu« piše ljudski učitelj: »Tovariši! Še je čas, da stopimo iz sramotilne službe,

¹⁾ Preberite, dragi čitatelji, članek »Avstrijsko šolstvo« na strani 226. »Domoljuba«, da boste spoznali ta biser avstrijskega zakonodajstva!

katero sta nam odkazala gospoda Dimnik in Jelenec! Ostanimo ljudski učitelji in delajmo za interese našega ljudstva! Ako pa nočete, nam je žal, a pomagati ne moremo! Mi pojdemo po poti, katero nam je začrtala naša katoliška zavest, ljubezen do ljudstva in pravi poklic ljudskega učitelja! Mi pojdemo s katoliškim, slovenskim ljudstvom, služeč vselej njemu, nikdar pa kake stranki, najmanj pa liberalni! Njena dekla nočemo postati! Mi ostanemo v službi slovenskega ljudstva kakor doslej! V načelih in idejah smo bili učitelji dolgo že razdvojeni, pa bodi razkol tudi očit! Pojdimo narazen in organizujmo se!»

XII. Slovenski stariši!

Vi morate poznati naše šole iz dveh vzrokov:

1. ker morate svoje otroke pošiljati v šolo, in
2. ker jo morate plačevati. Vi morate tudi vedeti, da so učitelji pri »Zavezi« zahtevali plačo, kakor jo imajo uradniki v XI., X. in IX. plačilnem razredu. V IX. razredu na primer so plače 1400, 1500 in 1600 gld. in še 200 gld. (v večjih mestih 250 gld.) aktivitetne doklade na leto (kapelan ima 300 gold. kongrue!) S to zahtevo pridejo gotovo pred deželni zbor. Vi pa odločno zahtevajte, da oni, ki hočejo od vas imeti take plače, morajo tudi za vaše koristi delati!

Vsak človek naj ima svoje plačilo, kolikor ga more dati oni, ki ga je nastavil seveda. A vsak človek mora izpolnovati tudi svoje dolžnosti. Dolžnost, naših učiteljev pa je, da so ljudski učitelji, katoliški učitelji, kmetu prijazni učitelji. Vpričo otrok nikdar čez učitelja nič ne recite! A poslanec svoje mnenje povejte! V občinskem zastopu in v krajnem šolskem svetu varujte katoliško vero! Povsod podpirajte one učitelje, ki so verni, značajni katoličani, drugih se izogibajte! Tu se gre za bodočnost vaših otrok in našega ljudstva!

Vi pa, slovenski učitelji, odločite se! Če hočete biti liberalni hlapci, ste za vselej ločeni od ljudstva, ste sovražniki ljudstva. Če pa hočete biti ljudski učitelji, vrzite od sebe hlapčevske sponke liberalne in socialnodemokratske stranke!

Politični razgled.

Nova vlada. Sušca meseca minolega leta je grof Thun na željo cesarjevo prevzel vlado v jako težavnih razmerah. V državnem zboru je vladala ob

strukcija, a ogerska vlada je silila z nagodbo. Grof Thun je vse poskusil, da bi nemška opozicija odjenjala, toda izjalovili so se vsi poskusi. Levičarji so hoteli na vsak način preprečiti nagodbo z Ogersko, da bi tako vrgli Thunovo vlado, razbili desnico in se sami usedli k egiptovskim loncem. In res je bil grof Thun prisiljen, da je sklenil z Ogri novo nagodbo brez državnega zbora s pomočjo znanega paragrafa 14. državne ustave. Sedaj je bil ogenj v nemški strelhi. Vseposod po nemških mestih sokričali sklicavali shode ter ropotali proti vladi, češ, da je izdala avstrijske koristi, samo da se ohrani na krmilu. Očiteli so jej, da ne vlada po ustavi, ker brez državnega zbora izdaje razne naredbe. Dogažali so se, kakor je znano, po raznih krajih izgredi, pretepi, naravnost revolucija na ulicah. In vse to je bila le komedija. Tisti Nemci namreč, ki so v državnem zboru preprečili vsako delo, so sedaj očitali vladi, da je nagodbo z Ogri sklenila brez državnega zbora. Ali ni to torej komedija, grdo hinavstvo? Tukaj torej nemški nagajivci vladi niso mogli do živga. A dobili so drugo sredstvo, da vržejo vlado. Vsako leto mora zborovati delegacija, ki dovoljuje izdatke za armado in druge skupne državne potrebe. Delegate pa volita avstrijski in ogerski državni zbor. To priliko so sedaj Nemci porabili. Zapretli so namreč, da bodo v državnem zboru tudi s silo preprečili volitev delegatov, ako grof Thun ne odstopi. In to se jim je posrečilo. Omeniti moramo mimogredé, da je predsednik poslanske zbornice, dr. pl. Fuchs, povabil bil vse načelnike raznih strank v poslanski zbornici, da se dne 24. septembra zberó na Dunaji in posvetujejo, kako bi se spravil državni voz zopet v pravi tir. Vse stranke na desnici so poslale na Dunaj k razgovoru svoje zastopnike, levičarji pa so sklenili, da se ne udeležé nobenih posvetovanj, da ne volijo delegatov in da bodo sploh vse poskusili, da vlada odstopi. In to je dalo grofu Thunu poved, da se je v soboto, dne 23. septembra dopoldne peljal v cesarski grad Šenbrun in ondi cesarju v imenu vseh ministrov predložil prošnjo, da odstopijo. Cesar je odgovoril, da se v kratkem odloči. Minolo je že teden dni, a še ni sestavljeno novo ministerstvo. Cesar se je posvetoval že z raznimi vplivnimi osobami, pa nihče si ne upa v teh razmerah napraviti red in spraviti voz iz močvirja. Levičarji se odločno upirajo vsaki vladi iz večine, ta pa seveda še odločneje levičarski vladi. Ko pišemo te vrstice, ni še znano, kako bo sestavljeno novo ministerstvo. Skoraj gotovo bode sestavljeno iz raznih višjih uradnikov, ki pa bodo takoj zopet odstopili, ako državni zbor izvoli delegacijo. Toliko pa smemo reči že danes, da lahko mirno gledamo v prihodnost. Če tudi pride nam neprijazna vlada, ostane le nekaj tednov, in to bomo že še prenesli. Vse stranke na desnici so se izrekle po svojih prvih zastopnikih, da ostanejo skupaj za vse slučaje. In te stranke tvorijo še vedno večino v poslanski zbornici. Ako pride torej uradniško, nam neprijazno ministerstvo, treba je le, da večina mirno in brez vsega hrupa glasuje proti novi vladi, in pobrati mora šila in kopita. Resni so časi, pa obupati nam ni treba. Slabše se nam ne more goditi, torej moremo in smemo pričakovati le boljših, srečnejših dni.

Listek.

Leseni.

(Slika. — Spisal P. P.)

Črevljarja imam v mislih, tistega z leseno nogo. Saj mu ni nihče nikoli drugače rekel, kot: leseni. In tudi zameril ni za to.

Dober črevljar je bil in vsi od kraja, celo mladi, ki so glede obutve, špičaste namreč, ali široke, visokih ali nizkih petá, podkovanih z „žbicami“, ali s „cvikelni“, potem gledé kapic koncu prstov, gledé zaponk ob strani stopala itd. tudi pri nas na kmetih že precej tankovestni: — vsi pravim, tudi mlajši so mu nosili črevlje delat in popravljat.

Takle je pa bil, — pa saj ga je poznal vsakdo: — redko, povsê črno, malo sesvalcano brado je nosil, ki mu je le ob robu v podobi venca poganjala bujneje. Sicer pa je bil postave prej male, kot velike. Da, in nogo je imel le eno celo; drugo samo do kolena. Pa, saj druge tudi pogrešal ni mnogo. Spreten in uren je bil kljub temu, da si se mu moral čuditi. Hej!

Toda nekaj žalostnega bom pripovedoval.

Letos, ko je naš krojač hišo zidal poleg znamenja, je enkrat Toneta — tudi leseni Tone so rekli našemu črevljarju, ker mu je bilo Tone ime — pot prinesla mimo. Lej, in tedaj je stal tam poleg koš, do vrha napolnjen s kamenjem.

„Hej, Tone, koliko si korenjaka?“ mu je zaklical eden.

Leseni Tone ga je imel tedaj že malo v glavi. To je bila navada pri njem večkrat v letu. Tobaka namreč ni kadil, ampak zvečil; zato je pa z žganim tem rajše primakal, da se mu je bolje delala slina. In te je potreboval pri svojem rokodelstvu. Zato je menil sam pri sebi, da je opravičen sem pa tje za kak frakelj. Ko je bil pijan, so ga ljudje radi dražili in stavili ž njim za kar že. Za kaj takega je bil vedno pripravljen.

„No, koliko te je?“

„Toliko že, a vič, da se te prav čisto nič ne bojim, vič.“

Svoj „vič“ je pogosto rabil mesto: vidiš.

„Pa bi nesel tistile koš kamenja tja doli v grapo?“

„O, za tisto pa meni prav čisto nič ni, vič.“

„En frakelj stave, da ga ne neseš.“

„Aa-vič, tisto pa, kadar treba.“

Beseda „frakelj“, ga je razgrela. In to je bilo usodno! Brez premisleka je zadel koš na ramo, da

so preveze zaječale in se oramnice hotele utrpati. Tonetu pa so se napele žile in malo tresel se je. Par korakov je storil — dobro — še dalje — čudili so se mu — no, tu se je opotekel, ali...

Nekaj sem pozabil! Opisati vam moram njegovo leseno nogo. To ni malenkost, zakaj brez tega me ne razumete.

Iz jelovega lesa je bila in črno pobarvana. Na spodnjem koncu ji je bil pritrdil kovač železen obroč in zabil v sredo debelo špico, jeglici podobno. To je bilo kaj potrebno, zato da si je mogel Tone tem lažje pomagati po razjedenih in izredno kamenitih javorskih potih. V kolenu pa, kjer mu je bila noga odrezana in potem višje čez pas si jo je prevezaval z močnim jermenom. — Tako je hodil.

No: — opotekal se je, opotekal, kamenje je bilo težko, v glavi se mu je vrtelo —

Saj pravim: zaneslo ga je pod pot.

Oh, in tu so bila, tla močvirnata. Lesena noga se mu je zasadila v tla, košova teža je tiščala naprej — — naprej — ali kako...?

Ljudje, ki so videli, so dejali, da je bilo groza pogledati.

Jermen preko pasu se mu je utrgal in kamenje mu je zropotalo čez glavo naprej. Sam si je pa zlomil nogo, lastno nogo, malo višje, kot mu je bila odrezana pred leti.

In to je bilo radi bornega fraklja! Človek bi se zjokal...

Domov so ga nesli seveda. Kam bi bil mogel sam z odrezano, leseno in povrh še zlomljeno nogo?

O, potem je delal pokoro. Na klopi pri oknu je ležal na stari plevnici. Šest tednov je ležal —. Ne, — čem reči: ležal je le štirinajst dni, ostale štiri tedne je presedel na postelji. O bolečinah ni tožil; ali dolgčas mu je bilo grozno. S cvekom si je odganjal muhe, ki so ga nadlegovale kar v rojih. Tobak je žvečil in opljuval vse daleč tja po sobi. Poleg njega na oknu pa je sameval prazen pol-liter: v boleznih je pil vino. Gostja Bolehnikarica pa mu je skuhala in stregla, kadar žena ni utegnila.

V tem času sem mu baje storil dobroto, katere mi menda ne bo pozabil celo življenje. Obiskal sem ga namreč v bolezni.

Prijatelj, ki me morebiti že poznaš, ti veš, da rad obiskujem znance svoje. Da! Cloveško srce je namreč nekaj prečudnega, rekel bi: uganka. Kdo bi ga natančno spoznal in proučil? In vendar je zanimivo, gledati v to srce; zanimivo zlasti pri našem ljudstvu, ki tajiti ne zna in noče. To ti nosi srce na jeziku, na obrazu — povsod. In to srce, dragi moj, je zavzeto za marsikaj, dasi je neuko in priprosto...

Ko sem stopil v izbo, sem najprej zagledal, — — že vem, kaj mislite: bolnika pri oknu. Ne, ni res!

Še postelje nisem opazil. Temačno je bilo namreč v hiši, kot pri sodnji v sobi za kaznjence št. 1.

A nekaj drugega je bilo, kar je najprej vleklo mojo pozornost: — ura na steni, toda, verjamete: niti ura ne dela. ampak samo kazalec na uri.

Ha, to je bila ura posebne vrste; lesena seveda. Kazalec pa je imela le eden in le na pol lesen.

Zopet moram popravljati: moje pozornosti ni vlekel cel kazalec, ampak samo polovica, srčasta polovica kazalca.

Na daljnem koncu je bilo namreč kazalčevo srce pokrito s svetlim bakrenim oklepom. Tako se je torej ločilo na očrneli urini deski le podolgasto kazalčevo srce, ki se je pomikal počasi — počasi — — — v krogu naprej.

Toliko, — da veste, da si je leseni Tone prav s to uro preganjal čas, kadar ni imel drugega. Sam je pravil!

„No, dober dan!“ se mi je oglasil od okna sem, ko sem čudeč se, le še čakal na pragu. Šele tedaj sem ga opazil. Odzdravil sem mu.

„Kaj delaš?“

„Aâ — dolgčas si preganjam, vič.“

„In s čim?“

„O, tule na uro gledam. In kadar „cagar“ sem proti meni pokaže, vič, takrat vem, da je minil spet jeden dan, vič.“

Smejal sem se mu. Saj v njegovi izbi skoro res ni bilo vidnega razločka med dnevom in med nočjo. Vendar ga dobra volja tudi v bolezni ni zapustila.

„Ali ti je dolgčas?“

„O, dolgčas, dolgčas!“

Jel mi je razkladati svoj dolgčas. Dopovedoval je po svoje. A iz vsakega stavka, iz vsake besede je odmevalo nekaj, kar je kazalo, da mu je žal in da se kesa, ko ga je premagalo toliko, ko ga je pravzaprav baš pijača vrgla takole in ga priklenila na posteljo. In ko se je spomnil, kako trden je bil še pred kratkim, dasi z leseno nogo — o tedaj mu je postalo najhuje. Vendar se ni mogel ubraniti nekega ognja, neke mladeniške navdušenosti, ko je pripovedoval o prejšnjih letih. Ha to je bil korenjak! Jaz sem se mu čudil.

„Aâ — bal se pa nisem nobenega nič, vič, prav nobenega. Pet jih je bilo, pa sem se samo obrnil, pa je bilo takoj vse jasno okrog mene. In ko bi eden dejal, da ni res, pa bi se zlagal, vič. In ko se je šlo za stavo, sem pokosil seno po Koprivniku v dveh dneh, pa sam. Kar malo po vrhu sem pobrisal, pa je bilo, vič.“

In šival je tedaj, da je bilo veselje.

No, ne bom rekel, saj se je obtožil tudi. Pil je seveda, včasih veliko pil. Doli k Tinačku in k Su-

kancu, ki sta točila žgano pijačo na drobno in na debelo, je hodil menda.

Sicer pa ne vem, koliko je bilo resnice na tem. Ljudje so govorili tako.

Tak je bil; — a povedati sem le hotel, da sta mu v času največje sile, ko se mu je bilo nabralo šivanja dovolj in čez mero in so se ljudje pritoževali pri Tinačku in pri Sukancu, tudi ta dva zaprla svoji točarni. Potem se je leseni Tone v poldrugem dnevu streznil in nadaljni polpeti dan tedna šival pošteno, pridno, neumorno, vztrajno, dobro, trdno, po ceni, srečno, zadovoljno in veselo.

Teh in pa svoje črevljarske spretnosti se je spominjal tudi v bolezni z veseljem.

„Tako, vič, tako bi hotel še delati, ko bi ozdravil zopet...“

„Kako pa s pijačo?“ sem ga vprašal.

Tu se mu je čelo pooblačilo in pogum upadel.

„Aâ-nič, aâ — ne vem — —.“

Nekaj je imel na jeziku, pa si ni prav upal z besedo na dan. Kot bi ga bilo nekaj davilo v grlu — in pa tja za mizo je vpiral pogled.

„Takole, k sv. Tilnu, ki ga imam tamle v kotu, sem že te dni malo molil, aâ, za pravo razsvitljenje, da bi —.“

„No!“

I, natanko se ravno ni mogel izraziti, ker mu je bila beseda okorna. Vendar sem ga umel; kaj bi ga ne. Troje je namreč imel na umu, da bi obljubil takole za pokoro. Vič: ali da bi poslej nikdar, kadar bi bil kolikokaj vrtogláv ne hotel vzprejeti najmanjše, še tako nedolžne stave. To bi bilo eno in ne težko. Ali pa — in to ga je že malo skrbelo, — da bi nikdar ne pil niti kapljice čez mero. Ali najhuje je prišlo nazadnje: — da bi žganega v svojem življenji niti ne pokusil ne več...

To troje je bilo, da! Ali, katerega izmed teh treh bi se poprijel, no, o tem še ni bil na trdnem, dasi je premišljeval baje samo o tem že dva dni.

Kako je naredil pozneje, ne vem. Toliko sem slišal, da ozdravil je popolnoma. Kaj več morda drugič. —

Nekaj pa me je vendar precej takrat motilo. Šment, kaj pa, ko bi leseni Tone, ki je bil v takihle rečeh malo počasen, okreval prej, kot bi se oklenil kateregakoli izmed nas povedanih treh sklepov. Volja je sicer dobra, a meso slabo... Hm! Vič —.

Vendar —.

Ne, ne! Jaz upam, jaz za trdno upam, da ni bilo tako...

Slovenski novičar.

Kranjsko.

(Presvetil knez in škof) je bil pred kratkim na popotovanji po Bosni. Po vizitaciji in birmi v vipavski dekaniji se je odpeljal na Reko. Spomin devetletnice, kar je bil posvečen v škofa, je obhajal 12. septembra na Trsatu, potem se je odpeljal na ladiji Panonija v Spljet, kjer je bil gost škofa Nakića. Z ladijo Metković se je odpeljal do Metkovića in z vlakom preko Mostara v Sarajevo, kamor je prispel nepričakovan. Komaj pa se je po mestu razvedlo, da je škof Jeglič tu, se je vse veselilo njegovega prihoda, od presvetlega nadškofa Stadlerja do zadnjega siromaka. Prvi dan je nadškof povabil presvetlemu gostu na čast sarajevske odličnjake in prijatelje k obedu in se spominjal v laskavi napitnici onih dni, ko je presvetli gost deloval poleg njega. Drugi in tretji dan je bil gost prečastnega kapitula in oo. jezuitov. Zadnji večer so mu pevci duštva »Trebijević« priredili sijajno podoknico in predsednik dr. Mandić ga je v imenu pevskega društva nagovoril. 20. septembra se je presvetli odpeljal v Travnik, kjer ga je na postaji pričakovalo vse mesto. Gospod župnik ga je slovesno pozdravil in z oo. jezuiti spremil do župne cerkve. Pred zavodom oo. jezuitov so presvetlega gosta pričakovali gojenci in ga pozdravili z godbo. Po obedu so mu priredili kratek koncert, s katerim so pokazali svojo izurjenost na tamburici in spretnost v petju in govoru. Iz Travnika je šla pot v Džakovo, Križevce in Zagreb. V Džakovem je obiskal prevzvišenega škofa Strossmayerja, posetil njegovo dijaško sementišče v Oseku. V Zagrebu ga je ljubeznivo sprejel na postaji prevzvišeni nadškof Posilović. Iz Zagreba se je povrnil domov.

(Duh, spremembe v ljubljanski škofiji.) Za župnijo Moravče je prezentiran gospod Ivan Bizjan, župnik na Brdu, za župnijo Sv. Trojico nad Cerknico g. Jakob Merc, župnik v Rajhenburgu ob Savi na Štajerskem, ki je bil vsprejet v ljubljansko škofijo. — Gospodu Alfonzu Levičniku, knezoškofijskemu tajniku, je zaradi bolehnosti dovoljen daljši dopust. Razpisane so župnije: Javorje, Poljanica, Sveta Planina, Trata, Unec, Slavina in Brdo.

(Prezentiran) je za župnijo Sveta gora ondodni upravitelj č. gosp. Anton Medved, za župnijo Dole pri Litiji č. gosp. Vaclav Filler, kapelan v Št. Rupertu, za župnijo Št. Vid nad Cerknico č. g. Janez Lovšin, dosedaj upravitelj v Polomu na Kočevskem.

(† Stolni kanonik Anton Urbas.) Dne 22. septembra je umrl v ljubljanskem Leonišču preč. gospod Anton Urbas po večletnem bolehanju. Pokojnik je bil rojen dne 13. septembra leta 1820. Bil je rajni mož bistrega duha in blagega, priproste srca. Zadnja

leta se je od stolice preselil zaradi bolehnosti v Leonišče, kjer se je pripravljajl za večnost. — Bog dodeli pokojniku mir in pokoj! Svetila mu večna luč!

(Škofu dr. Anton Mahiču) je čestitala k petindvajsetletnici mašništva »Slovenska karšćansko-socijalna zveza« v ime v njej organizovanega slovenskega delavstva ter se mu je ob jednom najudanejši zahvalila, da v svoji vladikovini liki Cirilu in Metodu odločno zagovarja in brani slovansko liturgijo.

(Z Brezlj.) Dne 17. septembra obiskal je generalni minister frančiškanskega reda svetišče Matere Božje in hospic. — Novi križev pot v krasnem reliefu je blagoslovil veleč. provincijal o. Konstatin Luser. — Ljudski sveti misijon se bode obhajal v slavnoznani romarski cerkvi od 7. do 16. oktobra.

(P. Ladislav Hrovat — zlatomašnik.) Dični naš slovstveni starina P. Ladislav Hrovat, bivši mnogoletni profesor na novomeški gimnaziji, obhajal je dne 24. sept. čil in zdrav svojo zlato mašo. Naj nam Vsegamogočni gospoda jubilanta ohrani še mnoga, mnoga leta!

(Shod ljubljanskega krščanskega ženstva) se je dne 24. septembra v »Kat. Domu« sijajno izvršil. Udeležba je bila ogromna, govori so bili vsprejeti z velikim oduševljenjem. Pismeno je shod pozdravil presvetli gospod knez in škof ljubljanski. Vpisalo se se je že nad 300 krščanskih žena in deklet. Bog blagoslovi plemeniti namen mladega društva: prepored Ljubljane v krščanskem smislu!

(Novomeška gimnazija) šteje letos 236 učencev, in sicer v prvem razredu 67, v drugem 39, v tretjem 31, v četrtem 28, v petem 17, v šestem 13, v sedmem 20, v osmem 21.

(Kranjska gimnazija) ima letos sedem razredov in šteje 473 učencev, prvih pet razredov ima vsoporednice. Ze sedaj se je pokazalo, da je šolsko poslopje pretesno.

(Novo cerkev) so pričeli graditi v Vel. Poljanah pri Ribnici. Troški so proračunjeni na 16336 gold. 86 kr., ki se bodo večinoma pokrili iz zapuščine pokojnega župnika Jos. Novaka.

(Prijeti so) dne 24. t. m. v Kandiji pri Novem Mesu znanega tatu Mat. Rogino, ki je 7. junija m. leta pobegnil iz novomeške kaznilnice. Zopet sedaj so našli pri njem več žepnih ur, verižic, uhanov in take drobnarije.

(Naša straža.) Mož popolnoma več v občinskih stvareh bi rad nastopil službo občinskega tajnika. Ako bi ne bila velika občina, prevzel bi tudi posel občinskega sluga. — Pisar išče službe. Zmožen je v pisavi in govoru slovenščine in nemščine. — 28letni mož, oženjen, sposoben v govoru in pisavi slovenščine in nemščine prosi službe pisarniškega sluga. Prevzel bi tudi kak drug primeren posel.

(Pravila delavskega stavbinskega društva.) Ravnateljstvo ljubljanskega stavbinskega društva je založilo večjo množino vsem zahtevam ustrežajočih pravil, ki so tako prirejena, da jih rabi lahko vsako te vrste društvo na Slovenskem. Treba je le izpolniti dotična prazna mesta, kakor je potrebno z ozirom na dotični kraj. Opozarjamo toraj vse one, ki nameravajo tudi ustanoviti taka društva, da naroče pri imenovanem društvu potrebno število iztisov pravil.

(Vspehi konjskih premovanj na Kranjskem.) Na vseh šest postaj: Lesce, Kranj, Kamnik, Vrhnika, Ribnica, Trebnje in Št. Jernej, se je prignalo skupaj 251 konj. Premovanih je bilo 46 kobil z žrebeti, 31 kobil, 4 triletne, 21 dvehletnih in 18 jednoletnih žrebcev. Premije so znašale skupno 1270 goldinarjev, poleg tega je bilo podeljenih 49 srebrnih svetinj.

(Mlekarsko zadrugo) so ustanovili v Škofji Loki in v Kolovratu.

(Plemenske bika) bode deželni odbor kranjski oddajal meseca oktobra in sicer plemenjake pingavske in tudi sive pasme proti povračilu polovice nakupnih stroškov v prvi vrsti občinam, v drugi vrsti pa tudi zasebnim živinorejcem. Prošnje za bika poslati je do 15. oktobra t. l. deželnemu odboru kranjskemu v Ljubljani, vsaki prošnji pa se mora priložiti znesek 10 gold., kateri zapade, če prosilec noče prevzeti odkazanega mu bika.

(Vinska letina v Istri.) Kakor se nam poroča, je letošnja trgatav v Istri v splošnem še precej dobra. Dasi je po nekaterih krajih pobila toča in je vsled vročine odpalo perje, je pridelek širom Istre vspeh izborni. Zlasti pa je na Poreščinu videti pravcati blagoslov božji, tu je grozdja toliko, kakor bi ga bilo sejalo nebo.

(Svarilo!) Italijanski agent Nodari v Vidmu (Udine) razpošilja na vse kraje naše dežele v jako slabi slovenščini natisnjena vabila za izselitev v Ameriko. Če priprosti človek bere ta pisma, ga mora začeti mikati, da bi se izročil temu polentarju in šel sreče iskat v novi svet. Nodari na priloženih lističih tudi podučuje, kako za nos speljati gosposke in brez potnega lista uiti iz Avstrije. A kako se je že marsikdo opekel, ki se je izročil temu Italijanu! Pravijo, da je priproste ljudi, kateri so bili namenjeni v severno Ameriko, časih že tudi zavozil v južno Ameriko, v Brazilijo, da so tam gladu umirali, ker si niso vedeli pomagati. Toraj pozor! Pridne roke se tudi v domovini preživé. Kdor pa po svojih okolišnih že ne more drugače, kakor da se odloči za Ameriko, obrne naj se do kakega zanesljivega domačega agenta, da mu je na pomoč. A prej še naj se o nameravani izselitvi posvetuje s kakim modrim človekom n. pr. svojim dušnim pastirjem.

Stajersko.

(Romanje v sveto deželo.) Pod tem naslovom nam piše naročnik z Blance pri Sevnici: Letošnja jesen se ni posrečilo uresničiti prisrčne želje 200 vernih katoličanov, ki so se oglasili za potovanje v Palestino; ni se posrečilo uresničiti gorečega upanja tistih, ki so morebiti že dolga leta na tihem hrepeneli vsaj enkrat v svojem življenji si ogledati kraje, kjer je naš Odrašenik trpel in umrl. Romanje se je odpovedalo zavoljo premalega števila udeležencev. Kaj je vzrok temu? So-li zares potni troški vzrok, da se je komaj 200 romarjev oglasilo? Je-li v celi slovenski domovini na Kranjskem, Koroškem, Primorskem in Štajerskem zares komaj 200 oseb, ki bi zmogle potne stroške v znesku 130 gld.? Nad milijon je Slovencev katoličanov, a od teh oglasilo se je le 200 romarjev, to je manj, nego 1/500 vseh Slovencev. Je-li zares med 500 prebivalci eden edini, ki bi po svojem premoženji samo enkrat v celem svojem življenji mogel žrtvovati borih 130 gld. svoji katoliški zavednosti? Ne, to ne more biti. Med 500 prebivalci je bilo takih, ki za nepotrebne pravde, za lišp, za veselice in druge nepotrebne stvari po sto in sto goldinarjev lahkomišlno potratijo, ne da bi pri teh izdatkih prišli na beraško palico. Letošnja nebržnost do potovanja v svete kraje ima torej druge vzroke, glavni pa je: premajhna katoliška zavednost! „Vera peša“ slišimo čestokrat govoriti v svojih krogih in v krogih svojih nasprotnikov. Kdo ima prav? Vsi, ker je resnica, da vera peša. Katoličani žalujejo, nasprotniki se radujejo. Kdo pa je vzrok, da vera peša? Mi katoličani, ali naši nasprotniki? Bodimo odkritosrčni! Pravi vzrok smo mi sami, ker svoje dolžnosti izpolnujemo le z besedo, a ne z dejanjem. Žalostno je, a resnično, da bi se mi svoje verske zavednosti lahko učili od Turčinov. Vsak Turčin, bodisi reven ali premožen, ima že v mladih letih iskreno željo, vsaj enkrat v svojem življenji videti svetišče vseh Turčinov — Meko. Kdor svoje srčne želje vsled revščine ne more takoj uresničiti, hrani leto za letom, dokler ne spravi toliko skupaj, da more v Meko. In mi! Sram nas bodi! Toda za letos je to vprašanje rešeno: popotovanja ne bo. Toda kar se letos ni zgodilo, ali bi se ne moglo to popraviti prihodnje leto? Ne vemo sicer, kako je ukrenil odbor za potovanje; ali je samo preložil vso stvar, ali popolnoma misel opustil. Meni, in še marsikomu drugemu bi bilo silno hudo pri srcu, ako bi se misel za stalno opustila. Zato naj dotični odbor razglasi po časopisih, če bo prihodnje leto ali pozneje potovanje, da se ljudje vedo pripraviti, hraniti denar in vrediti druge razmere. Jaz sem prepričan, da bi se misel uresničila, ako se o pravem času začne v ta namen delovati.

(Zgubil se je) Franc Zdolšek z Bobovega pri Ponikvi na Spodnjem Štajerskem. Je okroglega obraza, močnih zob, ima lase kostanjeve barve in ima na čelu majhno jamico. Star je 17 let in zná svoje ime zapisati. Kdor bi vedel zanj, naj to znani občini za Spodnjo Ponikvo ob južni železnici na Štajerskem. Povrnejo se naznanilcu stroški.

Ob stoletnici Blaža Potočnika.

Kdor hoče živeti in srečo imeti,
Naj dela veselo in moli naj vmes,
Zvonovi zvonite, k molitvi vabite,
Ker prazno je delo brez žegna' z nebes.

„Domoljub“ prinaša danes svojim čitateljem sliko moža — duhovnika, čigar ime bo v Slovencih slovelo, — „dokler svoj jezik bo Sloven poznal.“ Preteklo je namreč letos ravno sto let, odkar se je porodil v Struževem poleg Kranja Blaž Potočnik, sin preprostih kmetijskih starišev. Šolal se je izpočetka v Kranju, kesneje v Ljubljani, kjer je po dovršenih srednjih šolah stopil v duhovski stan in je 22. septembra l. 1822. zapel prvič sveto mašo v šempeterski cerkvi v Ljubljani. Služil je najprej par let za kapelana v Št. Jerneju na Dolenjskem.

A skoro ga pozove v Ljubljano za vikarja pri stolni cerkvi tedanji knezoškof Anton Alojzij. Tu je živahno deloval do jeseni l. 1833. Tedaj pa se mu je podelila šentviška župnija nad Ljubljano, kjer je pastiroval malone štirideset let — do svoje smrti. Položili so ga na mrtvaški oder dne 20. junija leta 1872.

To je ob kratkem življenjepis moža, čigar delovanje pa ni obsegalo le krajev, kjer je služboval, marveč trudil se je za vso ljubljansko škofijo, za vso slovensko domovino. Izredno bistrega uma in jeklene pridnosti je prijel za pero kot mlad duhovnik ter ga ni odložil do sive starosti. Pisal je po največ za ljudstvo: podučeval je že leta 1824 verni narod o imenitnosti svetega leta, ki je imelo nastopiti. Mnogo prelepih molitvenih bukvic je dal natisniti, ki so se v tisočih in tisočih izvodov razširile med Slovenci. V posebni knjigi je slavil čednosti in čedščenje Matere Božje, vpeljal je šmarnično pobožnost in bratovščino brezmadežnega spočetja Marijinega, in sicer ob času, ko se po drugod ni niti slišalo o takih pobožnostih. Zares, Blaž Potočnik je bil duhovnik po srcu božjem. Kaj pa naj porečem o njegovih pesmih? Komu ni znana „Pridi Goren'c“? Kdo še ni slišal „Zvonikarjevo“? In koliko drugih cerkvenih in posvetnih pesem nam je zapustil, ki so postala prava lastnina slovenskega ljudstva! Popevajo jih še danes širom domovine po cerkvah in hišah, po božjih potih in veselicah.

Kot zvest domoljub je v nemal svoje rojake z besedo in s peresom k ljubezni do slovenske domo-

vine, jim je vzbujal narodno zavednost, jim je kazal pot, po kateri dospó najpopreje in najgotoveje do svojih narodnih pravic. Premnogo se je trudil za narodno šolo in tudi sam je spisal več šolskih knjig. Skratka lahko rečemo: kot zvest državljani avstrijski je deloval neumorno v javnem življenju po priznanem našem starem geslu: Vse za vero, dom, cesarja.

Pravo so ukrenili torej naši vrli Šentvidčanje, da so želeli poslaviti svojega nekdanjega „gospod očeta“ ob stoletnici njegovega rojstva. V ta namen so priredili slavnost, katere bi se bila udeležila nebrojna množica ljudstva od blizu in daleč, da ni nenavadno slabo deževno vreme marsikoga obdržalo doma. Kajpada se slavnost ob tako neugodnem vremenu ni mogla vršiti po naznanjenem vsporedu. Vendar pa je prihitelo navzlic silnemu deževju v nedeljo dne

17. septembra sedem društev z zastavami iz Ljubljane in okolice v Šentvid, kjer so se udeležili vsaj cerkvene slavnosti. Spominski govor v cerkvi je imel č. g. profesor dr. Karlin. Slikal je slavljenčevo delovanje zlasti v Šentvidu, kjer je zapustil kot nekako oporoko prekrasno pesem „Zvonikarjevo“, trdeč že takrat — kar pa velja še tembolj danes — da zadovoljnemu življenju treba dveh nog: molitev in delo. Po slovesni sveti maši so šli vsi navzočniki na pokopališče na gomilo pokojnikovo. Ondi so položile šentviške domorodkinje venec na grob in pevci so zapeliganljivo dvoje žalostink. Nato je slavil v navdušeni besedi č. g. profesor dr. Anton Medved iz Maribora

Blaža Potočnika kot vzornega duhovnika, duhovitega pesnika in skladatelja, vrlega narodnjaka in značajnega moža. Zvečer je poslavila šentviška čitalnica svojega ustanovitelja s slavnostno besedo in petjem.

Tako so hvaležni Šentvidčanje slavili spomin na moža, o katerem v polni meri veljajo besede, zapisane na njegovem grobu:

Bil je Cerkvi zvest, koristen sin,
Blag prijatelj, skrben duš pastir,
Drag Slovincem bo njegov spomin:
Daj Gospod — o daj mu večni mir!

Mi pa dostavljamo: Slava, nevenljiva slava Potočnikovemu spominu!

Misijonska poročila.

Afrikanska pisma.

(Piše Leop. Lenard.)

Drugo pismo.

V Afriko.

Misijon v srednji Afriki je ustanovil Slovenec Dr. Knobleher. Slovenski misijonarji so bili prvi blagovestniki med nesrečnimi Zamorci in prve žrtve vročega podnebja; slovenski denar je v začetku vzdrževal misijon. Oni prvi misijonarji so pali in počivajo ob Nilovih bregovih; nato je bil misijon zapuščen, dokler ni prišel Italijan Danijel Comboni, mož pogumen in previden, poln ognja za rešitev Afrike, vreden naslednik našega rojaka Knobleherja, in z drugimi, a ne več slovenskimi apostoli, prevzel veliko delo pokristjanjenja srednje Afrike. Ker so ga izkušnje prvih misijonarjev izučile, je začel delo previdnejše in imel že obilo uspeha, a še več sadov se je obetal. Tu zadene nesrečni misijon nova in najtrša, upamo da tudi zadnja poskušnja. Nek derviš (mohamedanski ali turški menih) Mohamed Ahmed se je razklical za Mahdijevega naslednika, rekel je, da je od Boga poklican, da izrebi krščansko vero z zemlje in ves svet z ognjem in mečem spreobrne k veri na Mahomeda. Vsakemu, kdor pristopi na njegovo stran, je obljubil vse nasladnosti in veselja turškega raja. Kmalu so se zbrala krog njega krdela raznih rodov arabskih in afrikanških, deloma preslepljena radi njegovih obljub, deloma iz ropazelnosti in sovražstva do kristijanov. Ž njimi je novopečeni Mahdij ali prerok potolkel Angleže in Egipčane v veliko krvavih bitkah, vzel in popolnoma razdril Kartum, glavno mesto sudansko in središče misijona ter na razvalinah omike ustanovil svoje krvavo gospodarstvo. Tudi misijonarji so prišli v sužnost, samo iz Kartuma se jim je posrečilo umakniti se v Egipt. Mahdij je sicer umrl, dasiravno je prerokoval, da ne umrje, predno ne dovrši svoje naloge, a zapustil je naslednika ali kalifa, nekega Abdullahi-ebu-Mohamed-a, iz arabskega rodu Teša, ki ga je v grozovitosti in krvoločnosti še prekosil. Misijonarji so deloma umrli v sužnosti, deloma se jim je posrečilo ubežati v Egipt. Misijon je bil popolnoma zatrt in misijonarji so iz Egipta željno gledali na jug, kedar se jim znova odpre njih težavno in obsirno polje. Petnajst let je trajalo Mahdijevo gospodarstvo, meseca kimovca preteklega leta so pa Angleži z nova vzeli Omdurman, glavno mesto Mahdijevo in tako misijonarjem odprli srednjo Afriko. Cela Abdulahijeva vojska je bila pobita in razkropljena, on sam se je z nekaterimi tovariši komaj rešil v Kordofan, kjer se mu zelo trdo godi. Neizmerno misijonsko polje, ki je desetkrat večje, kakor cela Avstrija in kjer živi 50 milijonov nevernikov ali mohamedancev, je odprto in pričakuje misijonarjev; a delavcev je silno malo. Naša kongregacija, kateri so se iz Rima izročili misijoni v srednji Afriki šteje sedaj komaj 20 duhovnikov in nekaj bratov. Ž njimi

mora preskrbeti zavode v Veroni in v Briksenu in stare misijonske postaje v Egiptu, namreč Kairo, Gesira, Heluan, Asuan, Suakim, ter ustanoviti nove v Kartumu in na jugu od Kartuma od Nila do Kongoja in Nigir-ja. Naš škof Anton Marija Boveggio potuje že nekaj mesecev po Evropi in zbira denar za ladijo, da ga po Nilu in njegovih velikih dotokih Bahr-el-Arab, Bahr-el-Gazal i. t. d. ponese daleč v srednjo Afriko med neznane zamorske rodove. Pri svojem govorniškem daru, gorečnosti in ljubeznivem obnašanju se mu je posrečilo zbrati 30.000 kron, a ladijo bo neka angleška tvrdka izdelala za 54.000, in potem jo mora škof na lastne stroške v posameznih delih prenesti dati do Kartuma. Meseca rožnika je bil izvoljen za p. generala naše kongregacije Angelo Colombaroli, mož odločen in moder, čegar duševne in telesne zmožnosti (star je še-le 36 let) nam dajejo upanje, da za nesrečno srednjo Afriko napoči lepša doba.

Slovenci smo sicer mal in siromašen narod in ne moremo milijonov na leto žrtvovati za misijone, kakor naši srečnejši sosede, a nekaj vendar lahko storimo. Mi smo tako srečni, da imamo pravo vero in za ta nebeški dar se moremo najlepše na ta način hvaležne skazati, da jo razširjamo med neverniki, ki še ne poznajo pravega Boga. Res, da imamo doma dela dovolj in da smo v prvi vrsti dolžni skrbeti za rojake, a iz tega ne sledi, da ne bi smeli nič storiti za nevernike. Tudi sv. Pavel bi bil našel med Judi dela dovolj in vendar ga je Bog poslal med nevernike. Kdor ne čuti misijonskega poklica, naj deluje doma, kakor mu velewa njegov stan; a kdor ga čuti, naj gre k nevernikom in deluje pri njih za vero in domovino. Tudi misijonar koristi domovini včasih morda mnogo več, kot če bi ostal doma. Njegovo trudapolno življenje in delovanje kliče božji blagoslov nad domovino, ki ga je poslala, njega pogled budi tovariše, ki so ostali doma, k vnetejšemu delovanju, zapira usta sovražnikom svete vere in budi versko prepričanje med narodom. Poleg misijonarjev duhovnikov je v Afriki treba tudi misijonarjev „bratov“, rokodelcev, poljedelcev i. t. d. Vsi misijonarji so iste misli, da se Zamorec samo z delom da pridobiti za vero in omiko. Ljudem, ki nagi životarijo v pragozdih, je najprej potreba pokazati, kako naj se oblačijo, kako naj si v potu obraza preskrbe vsakdanji kruh, predno se začno učiti katekizma; in vse to lahko dober rokodellec ravno tako ali še bolje izpelje, kakor misijonar. Lenoba in grehi, ki iz nje izvirajo, so pri divjakih največji zadržek za razširjanje svete vere in to mora odstraniti brat z delom, predno pride pater s krstom. In med divjaki, kjer je misijonar popolnoma ločen od vsega omikanega sveta in sam na sebe navezan, je spreten „brat“ neobhodno potreben, da preskrbljuje telesne potrebe misijonske postaje, za katere duhovnik dostikrat nima zmožnosti ali časa. Zato imajo vse misijonske družbe in ž njimi tudi naša poleg duhovnikov brate lajike, da skrbijo za telesne potrebe misijona. Ako kak slovenski mladenič čuti veselje, postati misijonar v vroči Afriki in pomagati ubogim Zamorcem, naj se obrne na p. rektorja našega zavoda pod naslovom: „P. Rector des Missionshauses der Söhne des hl. Herzens für Central-Afrika. Mühlhand bei Brixen. Tirol.“ Ako bi kdo od prijatelja in rojaka kaj več

rad zvedel o tej stvari, pripravljen sem vsakemu Slovencu z veseljem vse potrebno pojasniti. Moj naslov je: Leopold Lenard, stud. theol. Universität Brixen. V počitnicah pa: Mühland bei Brixen.

V kongregacijo sinov presv. srca Jezusovega, misijonarjev za srednjo Afriko se razven duhovnikov vsprejemajo tudi dijaki in bratje lajiki. Pogoji za vsprejem so: 1. — za dijake: da imajo vsaj šestnajst in ne čez štirintrideset let, trdno zdravje, zadosti zmožnosti, vrl in trden značaj, da so dobrega obnašanja in nimajo družinskih zadržkov. Tudi se zahteva, da niso bili še v nobenem misijonu in v nobenem redovnem zavodu, da imajo resnično voljo postati redovniki in celo svoje življenje posvetiti misijonu in da imajo toliko znanja, da lahko prično z učenjem modroslovja, najmanj pa, da so dovršili peti gimnazijski razred. 2. — za brate: da imajo vsaj dvajset in ne čez trideset let, da so trdnega zdravja, krepkega telesa, zdravega razuma, da imajo toliko znanja in zmožnosti, da se lahko nauče tujih jezikov, da nimajo vojaških, družinskih in drugih zadržkov, da nimajo dolgov in drugih obveznosti, da niso bili še v nobenem misijonskem zavodu in da so dobrega obnašanja.

Vsi morajo prestatati dveletni novicijat in potem storé redovne obljube. Pri vstopu v kongregacijo mora vsak prinesiti potrebno obleko in perilo in toliko denarja, kolikor ga za vrnitev v domovino potrebuje, ako bi to iz važnih vzrokov bilo potrebno. Po vstopu pa skrbi zavod za vse, duhovnike, dijake in brate, kakor za lastne otroke v vsem, česar potrebujejo.

Za vsprejem je treba poslati p. rektorju našega zavoda sledeča spričevala:

1. prošnjo za vsprejem, v kateri naj prosilec na kratko popiše svoje življenje in naznani, da hoče za celo življenje postati misijonar med Zamorci.

2. spričevalo škofa lastne škofije.

3. krstno in birmansko spričevalo.

4. spričevalo lastnega župnika o zadržanju prošilčevem.

5. zdravstveno spričevalo zdravnikovo.

6. (za mladoletne) dovoljenje očetovo ali varuhovo.

7. (za dijake) gimnazijska spričevala, zlasti zadnjih razredov.

8. (za brate lajike) V prošnji morajo naznaniti, ako razumejo kakšno rokodelstvo.

Domači pravnik.

O novem zakonu o pristojbinah ali „procenti.“

Vsebina važnega paragrafa novega pristojbinskega zakona je torej kratko ta-le:

Ta paragraf razločuje troje vrst prenosov nepremičnin:

1. vse prenose med stariši, otroci, zakonskimi,

2. prenose med drugimi osebami za slučaj smrti in neodplatne prenose med živimi,

3. odplatne prenose med živimi, ako se sklenejo med drugimi, kot pod števil. 1 imenovanimi osebami.

Poglejmo si prvo točko, prenose med stariši, otroci, zakonskimi. Do sedaj je veljalo, da se mora plačati pri odplatnih prenosih, kedar je torej dobil izročitelj za izročeno posestvo kakoršno si bode odplačilo od prejemnika, „procente“ vsega skupaj 4/375 odstotkov, to se pravi od vsakih sto goldinarjev vrednosti okroglo 4 gld. 38 kr. Ako se je pa prenos izvršil ne odplatno, ako torej izročitelj za izročeno nepremičnino ni dobil nikakega odplačila od prejemnika, potem je znašala „procenta“ vsega skupaj 1/875 odstotkov torej od vsakih sto goldinarjev okroglo 1 gld. 88 kr. Do sedaj razločevalo se je torej med odplatnimi in neodplatnimi prenosi, prve je zadevala za dva in pol goldinarja od sto višja „procenta“ kot druge. Ta razloček je sedaj odpravljen. Novi zakon določa, brez ozira na to, ali je prenos izvršil se odplatno ali neodplatno, da znaša „procenta“, ako se prenos vrši med stariši, otroci, zakonskimi, če je predmet, ki se izroča, vreden do 30.000 kron t. j. 15.000 goldinarjev, samo en goldinar do sto goldinarjev, če je pa izročeni predmet vreden več kot 30.000 kron ali 15.000 gold., tedaj pa znaša „procenta“ eden in pol goldinarja od sto goldinarjev. Ako si torej n. pr. sinu odplatno izročil posestvo, vredno 1000 gold., znašala je preje „procenta“ 43 gold. 75 kr., ako si mu izročil isto posestvo neodplatno, pa 18 gold. 75 kr.

Sedaj pa znaša „procenta“, naj bo izročitev odplatna ali neodplatna, samo 10 gld. Tu se je torej „procenta“ prav izdatno znižala.

Pri drugej točki, namreč pri prenosih za slučaj smrti in neodplatnih med drugimi osebami kot stariši, otroci in zakonskimi se ne bomo mudili, ker tu pristojbina ni izdatno znižana. Samo toliko omenimo, da se je pri takih prenosih do sedaj računala pristojbina od bremen, ki so bila vknjižena na izročeni zemljiščih po 4/374 od sto, dočim se je od neobremenjene vrednosti računala samo po eden in pol odstotka, tako, da se je v takih slučajih od obremenjenega posestva moralo več procente plačati, kot od neobremenjenega. To krivico je novi zakon tudi odpravil.

Od odplatnih prenosov med živimi toda ne med stariši, otroci in zakonskimi, znaša po novem zakonu „procenta“, ako je izročeni predmet vreden do 10.000 kron ali 5.000 gld., 3 od sto, ako je vreden nad 10.000 kron pa do 40.000 kron ali 20.000 gl., 3 in pol od sto, ako je pa vreden nad 40.000 kron pa 4 od sto. Do sedaj znašala je „procenta“ v takih

slučajih vedno in brez razlike 4.375 od sto, torej od sto goldinarjev vrednosti 4 gld. 38 kr.

Tudi tukaj se nam torej pokaže precej, da je novi zakon boljši od starega. Ta zadnja olajšava tiče se kupnih pogodb. Ako si do sedaj prodal komu ptujemu njivo za 100 goldinarjev, znašala je procenta 4 gold. 38 kr., ako sedaj prodaš, znašala bo le 3 gld., ako si dosedaj prodal posestvo za več kot 5000 gld. a manj kot 20.000 gld., znašala je „procenta“ 4.375 od sto, sedaj pa le še 3.50 od sto, nad 20.000 gld. vrednosti je bila „procenta“ dosedaj pa le še 4 od sto.

Prihodnjič spregovorimo še nadalje o tej važni stvari.

Za smeh in kratek čas.

(Pred sodnijo.) Kmet: „... In vendar na to lahko prisežem!“ — Sodnik: „Kriva prisega vas lahko spravi v zapor in potem v pekel! Premislite se! (Pri tem okno ne stečaj odpre.) Torej, pa prisežite!“ — Kmet (nemiren): „Kaj pa delate, gospod sodnik?“ — Sodnik: „Ali mislite, da bom pustil, da mi vrag okno razbije, če pride po vas?“ — To je pomagalo in kmet ni prisegel.

(Zagovoril se je.) Žena: „Ti ni nič dolgčas?“ — Mož: „Nikakor ne — lahko prisežem, da je res!“ — Ona: „Jaz pa vedno mislim, da žaluješ po samskem stanu!“ — On: „Kaj še! Jaz se čutim v zakonu tako srečnega, da bi se precej jutri zopet oženil, če bi ti danes umrla!“

(Ravno narobe.) Dijak, ki je padel pri skušnji: „Pravijo, da je nesreča za človeka skušnja. Za-me je bila pa skušnja nesreča!“

(Tolažba.) Gospa: „Oh gospod doktor, da bi bili Vi jutraj pri meni! Gotovo sem petdesetkrat kihnila!... Kaj bi bili Vi na to rekli?“ Doktor: „Petdesetkrat: „Bog pomagaj!“

(Zbadljivo.) Mlad zdravnik: „Nedavno sem enemu bolniku življenje rešil!“ — Tovariš: „Res, je bil morda v vodo padel?“

(Gospoko.) A: „Ali se res mislite od žene ločiti?“ — B: „Zakaj pa ne. Do sedaj sva si že toliko pridobila, da lahko vsak zase živi!“

Besedne uganke.

I.

Če „a“ je v sredi — je drevo,
Je „o“ v besedi — je živo,
Zdaj „u“ naredi — kaj je to?

II.

1 2 3 4 tako ime je ženski,
3 2 1 4 to časniki je slovenski.

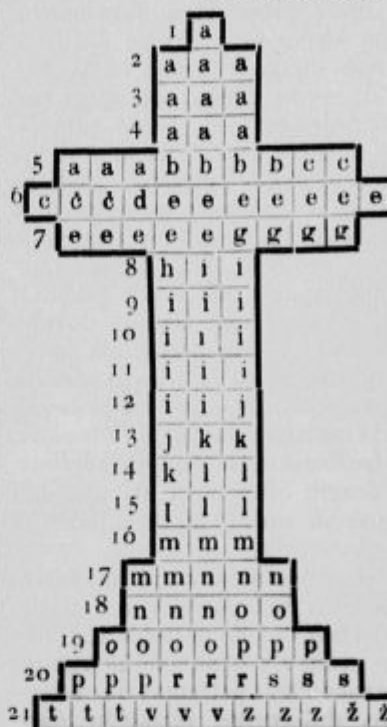
III.

Računski uganke.

Nekdo opazi na drevesu večjo tropo črnih vran. O, koliko sto jih je, se začudi na glas, a jedna izmed črne družbe mu odgovori: Daleč si se zmotil. Ko bi

nas bilo še dvakrat toliko in še polovica in četrt toliko, kakor nas je, in še ti povrh, bilo bi nas komaj sto. Koliko nas je toraj?

Besedna uganke.

1. soglasnik, 2. moško ime, 3. nas greje po zimi, 4. žensko krstno ime, 5. vas na Gorenjskem, 6. polno ime slovenske pisateljice, 7. bolezen, 8. sedobi pri krstu, 9. orožje, 10. reka v Avstriji, 11. del voza, 12. reka, 13. dotok Donavi, 14. vas v Kočevskem okraju, 15. žensko krstno ime, 16. sin Noetov, 17. grm, 18. je boljši kot žamet, 19. znana vedeževalka, 20. hudodelec, 21. gasilno orodje.

Če besede praz izbereš, čitalo se bode v srednji vrsti od zgoraj navzdol lepo krščansko geslo.

Rešitev uganek v zadnji številki:

Računska uganke.

4	3	8	= 15
9	5	1	= 15
2	7	6	= 15
15	15	15	

Besedni uganke.

Kof, Bos, Nos, Gos.

Demant.

J
p e č .
t o r e k
B e g u n j e
J e r u z a l e m
K o m a r n o
K o l p a
p e s
m

Zastavica.

Sveča. Nekateri menijo, da se da tudi takole rešiti: kafa, dolg, glas, čas, ogenj.

Vse so uganili: Andrej Porenta v Virmažah; Ivan Jalen v Hlebcah pri Lescan; Gotthard Zupan, odv. uradnik v Ljubljani; Gregor Zakelj, kmečki sin, v Goropekah; Franc Gnezda na Javorniku; Jakob Pavlič pri Sv. Lorencu nad Mariborom; Alojzij in Janez Levstik z Grebena pri sv. Gregoriju; Mat. Rant, nadučitelj na Dobrovi.

I, II. in III. so uganili: Franjo kovačič, čevlj., mojster v Borovnici; Janez Lahovnik v Šmartnu pri Velenju; V. Langerholz v Virmažah.

I, III. in IV.: Josip Zorko v Široki Seti pri Vačah; Franc Konecila iz Podgrada pri Dolu; Iv. Antončič v Markovcu pri Starem trgu; Stefan Praznik, kmečki fant na Runarskem; Alojzij Dejak v Dolji pri Bučki.

I, II. in IV.: Franc Pušavec in Janez Dežman v Lahovčah; Fran Zabret, Jožef Vrlc, in Babenčan dijaki v Kranju; Franc Tekavec, kov. pomočnik v Hrovači pri Rubnic; Fran in Franciška Vavpetič v Tunjicah; Anton Makinda, posestnik v Postojini; Ivan Fatur na Rakeku; Matija Ambrožič, učenec na Dobrovi; Jakob Prašnikar iz Podlipovce pri Kolovratu; Simon Jelenc na Jesenicah; Janez Pohleven, mlinar v Polhovem Gradcu; Franc in Mihael Bokalič v Mengšu.

I. in II.: Fran Bizjak iz studenca, Dol.; Florjan Ograjšek v Šmartnem pri Celju; Janko in Fran Triller in Fran Kovačič od sv. Duha.

I. in III.: Alojzija Jurež, dekle v Boreci pri Ljutomeru; Fran Rebolj, fant na Črnučah; Anton Snar, vrtnar v Mengšu; Jan. Sušnik, Iv. Rozman, Marija Poljak in Uršula Raža v Kamnah v Bohinju; Jožef Žagar, učenec v Stari Loki; Lorenc Fregorin v Ihanu; Janez Jamšek v Svinjah pri Moravčah.

I. in IV.: Nikita Šentjerc, rudar v Trbovljah; Janez Presetnik, cerkvenik v Stožicah; Franc Minašnik, dijak v Mariboru; Jan. in Jožef Snoj v Lescah; Simon Ferjan, ključ. pomočnik v Lincu; Franc Knific, Matija Narobe, Anton Tomel in Balant Primža v Hrašah pri Smledniku; Bogomir Dren, fant v Ponikvah pri Dobropoljah; August Rozničnik v Gor. Ponikvah pri Trebnjem; Anton in Marija Kristan v Hlebcah pri Lescah; Martin Klopčič iz Vrhopolje pri Maravčah; Stefan Verbič, sluga na Reki; Franciška Ferin v Domžalah.

Samo I.: Fran Bratusa, posest. sin v Bahlji vasi pri Pljuju; Flor. Engelsberger na Raki; Martin Tirbič, posestnik, Prekernice pri Moravčah; Ivan Dolinar, učenec v Škofji Loki; Marija Jerman, kmečko dekle, Svetlin pri Ihanu; Martin Pezdirc, posestnik in mlinar v Otoku, Dol.; Jan. Vidic na Jami pri Kranju; Franc Šoštar, kmečki fant v Kamniku pri Preseerju; Karol Gračner v Begunjah Gor.; Fran Lunka iz Zirovnice pri Rakeku; Zefka Kovačič v Pristavi na Spod. Štajar.; Ivanka Bugar z Visokega pri Kranju; Otilija Soršak in Jožefa Tornuš v Kropi.

Samo IV.: Matevž Kepic, pismonoša v Št. Jurju pri Kranju; Franc Blažica, delavec v Šempetru pri Gorici; Alojzij Berdajs v Tenetišah pri Litiji.

Tržne cene v Ljubljani.

od dne 10. do dne 16. septembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Goveje meso I. v. kg	— 60	Pšenična m. 100 kg.	15 50
» » II. » »	— 56	Koruzna » » »	8 —
» » III. » »	— 48	Ajdova » » »	18 —
Telečje meso » »	— 60	Fizol, liter . . .	— 9
Prasičje » sveže »	— 70	Grah » » »	— 10
» » prek. » »	— 80	Leca » » »	— 12
Koštrunovo meso » »	— 36	Kaša » » »	— 11
Maslo » » »	1 —	Ričet » » »	— 11
Surovo maslo » »	— 95	Pšenica » 100 kg	9 20
Mast prašičja » »	— 70	Rž » » »	7 —
Slanina sveža » »	— 63	Ječmen » » »	7 —
» » prekajena » »	— 70	Oves » » »	6 30
Salo » » »	— 60	Ajda » » »	8 50
Jajce, jedno . . .	— 3	Proso, belo » »	9 —
Mleko, liter . . .	— 8	» navadno » »	6 50
Smetana liter . . .	— 40	Koruz » » »	6 60
Med » » kg » »	— 70	Krompir » » »	2 20
Krompir » » »	— 3	Drva, trda, seženj	7 20
Piščanec » » »	— 55	» mehka » » »	— —
Golob » » »	— 20	Seno, 100 kg . .	— —
Raca » » »	— 80	Slama » » »	— —
Gos » » »	— —	Stelja » » »	— —

Loterijske srečke.

Dunaj, 30. septembra:	5	73	57	23	58
Gradec, 30. septembra:	2	44	31	47	53
Lince, 23. septembra:	57	62	50	2	74
Trst, 23. septembra:	68	48	81	47	35

Prihodnja številka »DOMOLJUBA« izide dne 19. oktobra 1899 zvečer.

Mlin na prodaj

je na Lazih hiš. št. 1, občina Zgor. Tuhinj nad Kamnikom, kakih 20 korakov od deželne ceste oddaljen. Mlin je brez oprave. Vodna moč je tolika, da žene 5 kamenov in stope. Pripraven je tudi za fužino.

Več pov. **Janez Hribar**, posestnik na Čošnjicah. 483 (1)

Povesti XI. zvezek: Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad 20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani. Tudi III., IV., V., VI., VII. in VIII. zvezek so še v zalogi.

KATHREINER-

Kneippova
sladna kava.

Stare masnice, se meniš!

Ze ista sam izpričane izvrstna primes k bobovi kavi. Pri živčnih, arčnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najprijetnejša kavinna pijača v stotisočih radovinah.

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kislil 415 20-14

apneno-železni sirup.

Ta 29 let z največjim uspehom rabljeni prani sirup raztaplja alex, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij.

896 (20-20)

Gena steklenici 1. glđ 25 kr., po pošti 20 kr.
več za zavijanje. (Polsteklenic ni.)

Prosimo, da se vedno zrecno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime, „Herbabny“ vtisnjeno z vzvišenimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječo uradno registrov. varstveno znamko, na katera znamenja naj se blagovoli paziti.

Osrednje skladišče

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII./1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skore v vseh lekarnah na Dunaju in v krenovinah.

Učenca

za strojarsko obrt sprejemem

475 2-2

Josip Pollak

v Kamniku.

● Redka priložnost za nakup pohištva. ●

Ján. Dogan-a

mizarski pohištveni obrt

v Ljubljani 470 4

na Dunajski cesti št. 15 (v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno

zalogovsakovrstnega likanega
in politiranega**pohištva.**

glđ. 5-, 7-50, 10-., 12-., 14-.

Naročila se točno izvršujejo.

— Cenilnik s podobami zaenaj in franko. —

● Radi obilne zaloge 10 odstotkov ceneje. ●

Društvo za dietetične izdelke, Curih.

Enterorosa

idealno dietetično zdravilo za odrasle in otroke.

S prav izrednim vspehom se rabi pri slabem prebavljenji, pri akutnem in kroničnem želodčnem in črevesnem katáru, driski, kole-rini — tudi tedaj, če druga sredstva ne pomagajo. To spričujejo profesorji, zdravniki in zahvalna pisma privatnikov. V vsaki hiši naj bi jo imeli.

Prodaja se v pušicah in škatljah po 1 glđ. 50 kr. in 60 kr.

Apneni kasein

(Calcium-Phosphat-Casein) v obliki praška.

Izredni živež za veliko in malo.

Edino umen način, apno v večji meri spraviti v organizem, kadar je tega treba zaradi zdravja.

Redí kri in vtrjuje kosti, je toraj priporo-čati že malim otrokom.

Poseben učinek napravlja pri bledici, malo-krvnosti, pri živčnih boleznih, škrofelnih, kr-vici; je porodnicam in drugim krepilo prve vrste.

456 18-7

Potrjeno po veljakh.

Prodaja se v pušicah po 1 glđ. 50 kr.

✧ Dobiti je v vseh lekarnah. ✧

Največji izbor.

(17)

Glavna slovenska

hranilnica in posojilnica,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
pisarna v Šelenburgovih ulicah hšt. 3
v Ljubljani.

480 (2)

Sprejema in izplačuje
hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ obresti
od dne do dne brez odbitka in
brez odpovedi.

Za brezplačno pošiljanje denarja so položnice na razpolago. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Dr. Hudnik, predsednik.

Liniment. Capsici compos.

353 iz lekarnе Richter-jeve v Pragi 24-24

priznано izvratno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 759 40-40

Richter-jev liniment s „sidrom“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristo.

Richter-jeva lekarna
pri slatem levu v Pragi.

FRANC ZORC

sv. Petra cesta št. 23

priporoča

pšenične moke in otrobe,

posameznikom pošilja tudi od 50 klg. naprej proti povzetju. 474 3-3

☛ Ceniki in vzorci na zahtevo franko. ☛

— **Vizitnice**
in kovertе s firmo —
priporoča **Katoliška Tiskarna v Ljubljani.**

F. GOLOB v Ljubljani,
Wolfve ulice

priporoča svojo novourejeno
trgovino z železnim blagom.

V zalogi ima vse gospodarske predmete, orodje za kmetovalce, rokodelce, ključavničarsko in kovinsko blago.

Največja izbira prav izbornega
kuhinjskega orodja in posode,
štedilnih ognjišč, železnih peči itd.

vse po najnižji ceni. Postrežba je uljudna in točna. 479 (3-2)

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lapponi-ju gosp. lekarnarju **G. Piccoliju** v Ljubljani **priserbno zahvalo** za doposlano Jim stekleničico

tinkture za želodec

in so njemu z diplomo dné 27. novembra 1897 podelili naslov „Dvorni založnik Nj. svetosti“ s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb Nj. svetosti.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi slaviti profesorji in doktorji zapisujejo bolečavam **G. Piccolijevo želodčno tinkturo**, katere krepi želodec, povečuje slast, pospekuje prebavljenje in telesno odprtje. Naročila vprašena proti povzetju in točno izvršuje **G. Piccoli**, lekarnar „pri angelu“ v Ljubljani, na Dunjski cesti.

Tinktura za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 stekleničic za gld. 1'26 a. v., po 24 stekli. za gld. 2'40, po 36 za gld. 3'50, po 70 za gld. 6'50, po 110 za gld. 10'30. — Poštino mora plačati p. n. naročnik.

361 12-12

Sladna kava šolske družbe sv. Cirila in Metoda

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravi bobovi kavi, ki se vam bo gotovo dopadel, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača

kava in sladna kava

šolske družbe sv. Cirila in Metoda

411 15 20 Dobiva se povsod!

Sladna kava šolske družbe sv. Cirila in Metoda

Pekarija z prodajnico in stanovanjem

zelo prikladna za pekovsko obrt oddaja se po pri-
481 2-2 merno nizki ceni.

Poizve se v Florijanskih ulicah št. 29.

Oelz-ova kava

je od dné **priljubljena** ker bo-
do dné bolj bovo
kavo spremenil v zdravo, okusno
in pokrepčevalno redilno sredstvo.

400 (20-16)
Rudeči zavitki z belim trakom.

Lekarna Trnkóczy

v Ljubljani (Kranjsko)

na Mestnem trgu poleg mestne
hiše (rotovža)

priporoča nastopno našeta tekom mno-
gih let z najboljšim učinkom uporab-
ljana in preizkušena Doktor pl. Trnkóczy-
jeva zdravilna sredstva:

Najcenejše se
dobivajo vsa
zdravilna
sredstva, ako se
naročajo

po pošti
ter se najtočneje
odpošiljajo tudi,
ako se samo
en kos zahteva.

Pogled mestnega trga in Trnkóczy-jeve lekarnе v Ljubljani

Varčim gospodinjam, katere hočejo shediti sedaj tako dragi sladkor pri prirejanju živil, za dojenčke, otroke, bolehalajoče na živcih, okrevajoče, slabotne, trpeče na pomanjkanji kivi, bledčne, za bolelike in vsakogar sploh, se priporoča mesto razburjajočega, brezmočnega ruskega čaja in kave Doktor pl. Trnkóczy-jev kot prijetno okusno, krepujoče, zdravo in najcenejše redilno sredstvo. Zavoj (1/4 kg vsebine) 20 kr., 14 zavojev samo gld. 2-50.

Kakao sladni čaj

Nadalje se priporočajo:

Doktor pl. Trnkóczy-ja

Marija Celje. Varstvena
znamka.

Želodčne Krogljice, Prsni, Protinski

kapljice. Dobro sredstvo za želodec. — Steklenica 20 kr., dvanajst steklenic gld. 2 —

odvajalne, želodec čistilne. — Škatljica 21 kr., šest škatljic gld. 1-05. — **Pocukrane krogljice,** škatljica 40 kr., tri škatljice gld. 1-—.

pljučni in kašljevi sok ali zeliščni sirup, prirejen iz lahko razkrajajočega apnenega železa olajšuje kašelj, raz-
kaja sliz, oblažuje bolečine in kašelj, pospešuje tudi
slast in tvori kri. — Steklenica 56 kr., šest stekl. gld. 2-50.

ali drgnilni ovet (udov ovet, Gichtgeist) priporočljiv kot
bolečine v križu, rokah in nogah utešujoče in oživ-
ljuje vrbialno sredstvo posebno po dolgotrajni
pešhoji in po težkem delu. —

Steklenica 50 kr., šest steklenic gld. 2-25.

Tinktura zoper

Kurja očesa,

prednost, da se s priloženim čopičem bolno mesto namaže. — Steklenica 40 kr., šest steklenic gld. 1-75.

preizkušeno sredstvo proti pekočim
kurjim očesom, bradavicam,
trdi koži na nogah, trdim žu-
ljem in ozeblinam. Ima to veliko

Varstv. znamka. Varstv. znamka.

Ker skrbé gg. p. n. ekonomi, poljedelci, živinorejci itd. najbolj, da si vzredé zdravo in krepko živino, zato opozarjamo iste prav posebno na Doktor Trnkóczy-jevo živino-redéča sredstva.

Živino

Prasičji

meso in pospešuje odebelelost. — Zavoj 25 kr., 5 zavojev samo gld. 1-—.

redilni prašek za notranjo porabo pri kravah, volih in konjih. Ako živina
noče vživati krme, v pridobitev in zboljšanje mlaka se uporablja vže nad 50 let z
najboljšim uspehom. — Zavoj z navodilom uporabe 50 kr.,
pet zavojev samo gld. 2-—.

hranilni in redilni prašek. Ohranjujoče, varju-
joče in dijetlično sred-
stvo za prašiče. Za
notranjo uporabo; redi

Varstv. znamka.

Varstv. znamka.

666 12-2